

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนาในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำนาในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง จำนวน 1,199 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งพื้นที่ในตำบลชัยบุรี ตามลักษณะภูมิศาสตร์ได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพื้นที่ราบ และกลุ่มพื้นที่ราบลุ่ม โดยกลุ่มพื้นที่ราบมี 7 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1	บ้านคอกวัว
หมู่ที่ 6	บ้านท่ามะนาว
หมู่ที่ 8	บ้านคลองตรุด
หมู่ที่ 10	บ้านปากสระ
หมู่ที่ 11	บ้านโคกลิ่ง
หมู่ที่ 12	บ้านท่าขนุน
หมู่ที่ 13	บ้านออกวัด

และกลุ่มพื้นที่ที่ราบลุ่มมี 6 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 2	บ้านอ้าย
หมู่ที่ 3	บ้านมะกอกใต้
หมู่ที่ 4	บ้านท่าสำเภาใต้
หมู่ที่ 5	บ้านใหม่
หมู่ที่ 7	บ้านท่าสำเภาเหนือ
หมู่ที่ 9	บ้านจิ้งโจ้

ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกหมู่บ้านเป้าหมายร้อยละ 50 ของแต่ละกลุ่ม ดังรายละเอียดตามตาราง 3.1
ต่อไปนี

ตาราง 3.1 การสุ่มเลือกหมู่บ้านเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่ม	หมู่บ้านที่สุ่มได้		จำนวนเกษตรกร (คน)
	จำนวน หมู่บ้าน	ชื่อหมู่บ้าน	
พื้นที่ราบ	3	บ้านคอกวัว บ้านคลองตรุดและบ้านออกวัด	228
พื้นที่ราบลุ่ม	3	บ้านมะกอกใต้ บ้านท่าสำเภาใต้และบ้านจิ้งโจ้	232
รวมจำนวนเกษตรกรทั้งสิ้น			460

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

ขั้นที่ 3 นำจำนวนเกษตรกรทั้งหมดที่ได้ (Sampling Frame) มาคำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยแทนค่าให้ n คือ ขนาดของตัวอย่างที่ควรสุ่ม

N คือ ขนาดของประชากรทั้งหมด (จาก Sampling frame)

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย
ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5

แทนค่าในสูตรการคำนวณ ได้ดังนี้

$$n = \frac{460}{1 + (460)(0.05)^2}$$

$$= 214$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 214 คน

ขั้นที่ 4 กำหนดหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน รายละเอียดดังตาราง

3.2 ต่อไปนี้

ตาราง 3.2 การคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้าน	จำนวนเกษตรกร (คน)	คำนวณสัดส่วนตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง (คน)
บ้านคอกวัว	79	$(214 \times 79) = 36.75$ 460	37
บ้านคลองตรุด	73	$(214 \times 73) = 33.96$ 460	34
บ้านออกวัด	76	$(214 \times 76) = 35.36$ 460	35
บ้านมะกอกใต้	53	$(214 \times 53) = 24.66$ 460	25
บ้านท่าสำเภาใต้	114	$(214 \times 114) = 53.04$ 460	53
บ้านเขาจิ้งโจ้	65	$(214 \times 65) = 30.24$ 460	30
รวม	460		214

ขั้นที่ 5 ทำการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านตามจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาตามบัญชีรายชื่อของเกษตรกรในหมู่บ้านเหล่านั้นด้วยวิธีการสุ่มกระจายแบบง่าย (Simple random sampling) แล้วทำการเก็บข้อมูล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 รายละเอียดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended questions) และคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้จากการจำหน่ายข้าว พื้นที่ทำนา สภาพการถือครองที่ดิน จำนวนแรงงานในครัวเรือน การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การศึกษาดูงาน/เข้ารับการศึกษาอบรมวิชาการด้านการปลูกข้าว แหล่งข่าวสารด้านการเกษตรที่ได้รับ และแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำนา ซึ่งมีคำถามทั้งหมด 13 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา โดยถามความคิดเห็นของเกษตรกรต่อระดับความพึงพอใจใน 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตข้าว ด้านการตลาดข้าว ด้านการให้ความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆ และด้านความสำคัญทางจิตใจ มีข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ โดยใช้มาตรวัดของ Likert Scale แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมายระดับความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา ใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความคิดเห็นในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	คะแนน
พึงพอใจมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	คะแนน

พึงพอใจน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา ในส่วนของคำถามปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพทำนามีข้อความทั้งหมด 23 ประเด็น โดยให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพทำนามากน้อยเพียงใด โดยใช้มาตรวัดของ Likert Scale แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
เป็นปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เป็นปัญหาปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมายระดับปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา ใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักความคิดเห็นในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	คะแนน
เป็นปัญหามาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	คะแนน
เป็นปัญหาปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	คะแนน

ส่วนคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา เป็นคำถามในลักษณะปลายเปิด (Open-ended questions) โดยให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็น

3.2.2 การทดสอบแบบสัมภาษณ์

3.2.2.1 การทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจพิจารณาคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นก็นำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำไปทดสอบต่อไป

3.2.2.2 การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษา ไปทดสอบกับเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำนา ตำบลลำป่า อำเภอมือง จังหวัดพัทลุง จำนวน 20 คน จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา และตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนา มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า Reliability Coefficient ตามวิธีการของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha) ดังนี้

ตอนที่ 2 ได้ค่า $\alpha = 0.8656$

ตอนที่ 3 ได้ค่า $\alpha = 0.7401$

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล โดยสัมภาษณ์ตัวแทนของครัวเรือน ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการประกอบอาชีพทำนาได้

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงาน เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis)